

היום נלמד בעזרת ה':

מכות דף ח

(בעמוד הקודם)

משנה: נשמט הברזל: נאמר ברוצח בשגגה "וְאֲשֶׁר יָבֵא אֶת רֵעֵהוּ בַיַּעַר לְחַטֵּב עֵצִים, וְנִדְחָה יָדוֹ בַּגֶּרֶן לְכַרֵּת הָעֵץ וְנִשַּׁל הַבְּרָזֶל מִן הָעֵץ וּמָצָא אֶת רֵעֵהוּ וּמָת, הוּא יָנוּס אֶל אַחַת הָעָרִים הָאֵלֶּה וְחָי". נחלקו רבי וחכמים בפירוש המילים "וְנִשַּׁל הַבְּרָזֶל מִן הָעֵץ". האם הכוונה שהברזל של הגרזן נשמט מהקת המחזיקה אותו (העשויה מעץ), והברזל הרג את האדם. או שהכוונה שהברזל של הגרזן השיל חתיכה מהעץ כשהיכה בו, והחתיכה עפה והרגה בן אדם. חכמים סוברים כמו הפירוש הראשון ורבי סובר כמו הפירוש השני.

המשנה מביאה את שני המקרים. באחד רבי פוטר מגלות וחכמים מחייבים, ובשני להפך.

גמרא: תניא אמר להם רבי לחכמים וכי נאמר "ונשל הברזל מעצו"? והלא לא נאמר אלא "מן העץ": ואם כן הכוונה שהברזל השיל חתיכה מהעץ והיא הרגה.

ועוד, נאמר עץ למטה וכו': עלינו ללמוד את הפירוש 'עץ' שבסוף הפסוק מה'עץ' שבתחילתו. "וְאֲשֶׁר יָבֵא אֶת רֵעֵהוּ בַיַּעַר לְחַטֵּב עֵצִים, וְנִדְחָה יָדוֹ בַּגֶּרֶן לְכַרֵּת הָעֵץ, וְנִשַּׁל הַבְּרָזֶל מִן הָעֵץ וּמָצָא אֶת רֵעֵהוּ וּמָת, הוּא יָנוּס אֶל אַחַת הָעָרִים הָאֵלֶּה וְחָי". כמו ש"לכרות העץ" הכוונה לחתוך את העץ, כך גם "ונשל הברזל מן העץ" הכוונה שהברזל חתך חתיכה מהעץ.

ושניהם מקרא אחד דרשו: רבי ורבנן נחלקו איך לדרוש את המילים "ונשל הברזל מן העץ". לדעת רבי יש אם למסורת' כלומר דורשים את הפסוק לפי הכתיב שלו ולא לפי הקרי. הכתיב הוא "ונשל". אם אנחנו רוצים לקרוא אותו בניקוד קמץ "וְנִשַּׁל" עלינו להוסיף לו הברה שאינה כתובה בו, דהיינו 'ונאשל' כאילו כתובה בו אות א'. אבל אם אנו קוראים אותו בניקוד חיריק "וְנִשַּׁל" אין צורך להוסיף בו הברה. ולכן מכיון שדורשים את הכתיב, יש לדרוש את הפסוק 'ונישל' והיינו שהגרזן השיל

חתיכה מהעץ. אבל לדעת רבנן 'יש אם למקרא' כלומר דורשים את הפסוק לפי הקרי שלו ולא לפי הכתיב, ומכיון שהקרי הוא בניקוד קמץ "וְנִשְׁל" אנו דורשים שהברזל נשטט מהקת של הגרזן.

קושיא: **ורבי יש אם למסורת סבירא ליה? והאמר רב יצחק בר' יוסף אמר רבי יוחנן - רבי, ורבי יהודה בן רועץ, וב"ש, ור"ש, ור"ע, כולו סבירי להו יש אם למקרא!**

תירוץ: היינו **דקאמר להו ועוד:** לכן רבי אמר עוד טעם לשיטתו.

אמר רב פפא מאן דשדא פיסא: מי שזרק גוש אדמה על עץ דקל, וכתוצאה מכך נשרו תמרים שנפלו על בן אדם והרגו אותו, נחלקו בזה רבי ורבנן. לדעת רבי חייב גלות ולדעת רבנן פטור.

קושיא: **פשיטא!** הרי זה ממש כמו היכה בגרזן על עץ ועפה חתיכה מהעץ שהרגה אדם. תירוץ: **מהו דתימא כח כחו דמי קמ"ל:** היה מקום לומר שזה נחשב ל'כח כחו'. כי הוא זרק את הגוש מידו והגוש העיף את התמרים (שלא כמו גרזן שהוא מחזיק אותו בידו כל הזמן שהוא נחשב כ'כח ראשון'). וב'כח כחו' רבי מודה לחכמים שפטור מגלות. קמ"ל שזה נחשב ל'כח ראשון' ורבי מחייב גלות.

קושיא: **אלא 'כח כחו' לרבי, היכי משכחת לה? תירוץ:** **כגון דשדא פיסא וכו':** אם הוא זרק גוש אדמה והיכה ענף דקל, והענף היכה את האשכול ונשרו תמרים והרגו בן אדם. זהו כח כחו.

משנה: הזורק אבן לרה"ר והרג, הרי זה גולה: יתבאר בגמרא.

ר"א בן יעקב אומר אם מכשיצאתה האבן מידו: אם לאחר שכבר זרק את האבן מידו, הוציא איש את ראשו מהחלון ופגעה בו האבן ומת, הרוצח פטור מגלות.

זרק את האבן לחצרו והרג: זרק אבן בחצר שלו, ובשוגג הרג אדם שנכנס לחצר ועמד שם. אם לא היתה לאיש רשות להיכנס לחצר, בעל החצר אינו גולה. ולומדים זאת מה'יער' שנאמר ברוצח בשגגה (בפסוק הנ"ל) "**וְאֶשֶׁר יָבֵא אֶת רֵעֵהוּ בַיעַר** לְחֹטֵב עֵצִים". מה היער רשות וכו'.

אבא שאול אומר: נאמר "**וְאֶשֶׁר יָבֵא אֶת רֵעֵהוּ בַיעַר לְחֹטֵב עֵצִים**". מכאן לומדים שדוקא כשעשה פעולה של רשות כמו חטיבת עצים, והרג בשגגה, גולה. אבל אם עשה פעולה של מצוה והרג, פטור מגלות. כגון אב המכה את בנו כדי שילך בדרך

טובה, והרג את בנו בשגגה. וכן הרב שהיכה את תלמידו והרגו בשגגה. או שלח ב"ד שהלקה את החייב מלקות והרג אותו בשגגה.

גמרא: למדנו במשנה הזורק אבן לרה"ר והרג, הרי זה גולה.

קושיא: לרה"ר, מזיד הוא! הזורק אבן לרשות הרבים שהולכים שם בני אדם אינו שוגג אלא מזיד! **תירוץ:** אמר רב שמואל בר יצחק בסותר את כותלו. **קושיא:** איבעי ליה לעיוני: לבדוק שאין בני אדם בסביבה. **תירוץ:** בסותר את כותלו בלילה. **קושיא:** בלילה נמי איבעי ליה לעיוני. **תירוץ:** בסותר את כותלו לאשפה: הכותל עמד צמוד לשטח של אשפה שברשות הרבים, והוא שבר אותו לתוך האשפה. **קושיא:** האי אשפה היכי דמי: איך מדובר? אם מצויים בני אדם שמסתובבים שם, הוא פושע. ואם לא מצויים שם בני אדם, הוא אנוס ואפילו גלות אינו חייב! **תירוץ:** אמר רב פפא: מדובר באשפה שדרך בני אדם להיפנות בה לשרותים בלילה אבל לא ביום, אמנם יתכן מקרה שמגיע אדם ביום להיפנות בה. ומדובר שהוא סתר את הכותל ביום לאשפה. ולכן מצד אחד הוא לא פושע כי אין דרך להפנות בה ביום, ומצד שני הוא לא אנוס כי יש מקרים שמישהו יתפנה שם ביום, ולכן הוא חייב גלות.

*

למדנו במשנה - רבי אליעזר בן יעקב אומר וכו': אם לאחר שיצאה האבן מידו, הוציא הלה את ראשו וקיבלה, פטור.

תנו רבנן ומצא: נאמר (בפסוק הנ"ל) "וְנָשַׁל הַכֹּהֵן מִן הָעֵץ וּמִצָּא אֶת רֵעֵהוּ וּמָת, הוא יָנוּס אֶל אַחַת הָעֵרִים הָאֵלֶּה וְחָי". דוקא אם הנרצח עומד שם והברזל 'מצא' אותו ופגע בו. אבל אם הוא לא היה שם כשהרוצח זרק את האבן, ולאחר מכן הוא 'ממציא את עצמו' ומוציא את ראשו מהחלון והאבן פגעה בו, הרוצח פטור מגלות.

קושיא: למימרא ד"מצא" מעיקרא משמע וכו': מדברים אלו עולה ש"מצא" הכוונה לדבר שכבר נמצא מתחילה. וקשה על כך מ"מצא" שנאמר בשדה אחוזה. כדלהלן.

המוכר 'שדה אחוזה' (= שדה שירש מאבותיו מזמן חלוקת הארץ), יכול 'לגאול' אותה כלומר לקנות אותה בחזרה מהקונה (לאחר שעברו שנתיים מיום המכירה), עד היובל. ואם הוא לא גאל אותה עד היובל היא חוזרת אליו ביובל.

מהפסוק "וְהַשִּׁיגָה יָדוֹ וּמָצָא כְּדֵי גְאֻלוֹתוֹ" לומדים שדוקא אם לא היה מצוי בידו הכסף מתחילה ועכשיו הוא מוצא כסף כדי לגאול את השדה, הוא יכול לגאול אותה. אבל אם היתה לו כבר אפשרות לגאול אותה כשמכר אותה, אינו יכול לגאול.

ולכן אסור לו למכור שדה אחרת שיש לו רחוקה מביתו, כדי לגאול את השדה הזו הקרובה לביתו. כי השדה הרחוקה היתה מצויה בידו כשמכר את השדה הנוכחית. וכן אסור לו למכור שדה רעה שיש לו כדי לגאול את השדה הזו שהיא יפה וטובה יותר, מאותו הטעם. עד כאן הברייתא.

מוכח ש"מצא" מלמד על דבר שלא היה מצוי!

תירוץ: **אמר רבא:** בכל מקום ה"מצא" מלמד כפי ענינו של הפסוק. שם לגבי גאולת שדה נאמר בפסוק "וְהַשִּׁיגָה יָדוֹ וּמָצָא כְּדֵי גְאֻלוֹתוֹ" דהיינו שלא היה לו כסף ועכשיו הוא השיג אותו, ולכן גם ה"מצא" מדבר על אפשרות שלא היתה מצויה בידו קודם לכן. אבל כאן הפסוק מדבר על "יער", כמו ש"יער" הוא דבר שהיה מצוי כבר, כך גם ה"מצא" מדבר על נרצח שהיה מצוי במקום ולא שהמציא את עצמו לאחר זריקת האבן.

*

למדנו במשנה - הזורק את האבן וכו': אבא שאול אומר מה 'חטיבת עצים' רשות, אף כל רשות. יצא האב המכה את בנו וכו'.

אמר ליה ההוא מרבנן לרבא: מניין לאבא שאול שהחטיבת עצים המדוברת בפסוק היא חטיבה של רשות, אולי מדובר בחטיבת עצים של מצוה, כגון לצורך בניית סוכה או לצורך עצים למערכה של המזבח. ואם כן אפילו הכי אומרת התורה שהוא חייב גלות.

אמר ליה - כיון דאם מצא חטוב וכו': הרי אם היו לו עצים חטובים, אין לו מצוה לחטוב עצים חדשים לצורך הסוכה או המערכה. אם כן אפילו כשאין לו עצים והוא חייב לחטוב, חטיבת העצים היא רק 'הכשר מצוה' ואינה מצוה בעצמה.

איתיביה רבינא לרבא - יצא האב המכה את בנו וכו': מדוע האב פטור מגלות? הרי המכות שהוא נותן לבנו אינן מצוה בעצמה אלא רק 'הכשר מצוה', שהרי אם הבן היה לומד כראוי לא היה על האב מצוה להכותו, ואם כן גם כשהוא לא לומד, ההכאה היא רק 'הכשר מצוה'!

תירוץ: התם אע"ג דגמיר מצוה דכתיב "יִסַּר בְּנֵךְ וַיְנַיֶּחֶךָ וַיִּתֵּן מַעַדְנִים לְנַפְשְׁךָ"; אפילו אם הבן לומד כראוי, יש מצוה על האבא לחפש איזה מקרה שהבן עושה משהו שאינו כראוי, ולייסר אותו, כדי שיהא רגיל בתוכחה. (טעמא דקרא).

הדר אמר רבא: לאחר מכן אמר רבא - הייתי יכול לתת לו תשובה טובה יותר, ולהוכיח לו מהפסוק שמדובר בחטיבה של רשות. כי בפסוק שם כתוב "וְאִשְׁרָא יָבֵא אֶת רַעְהוּ בַיעַר לְחֹטֵב עֵצִים". מהמילה 'אשר' לומדים שהרוצח לא חייב להיכנס ליער, אלא אם הוא רוצה הוא נכנס ואם לא אינו נכנס. אך אם מדובר בחטיבה של מצוה, וכי הוא יכול שלא להיכנס? כלומר אם כן לא היתה אומרת התורה 'ואשר'!

אמר ליה רב אדא בר אהבה לרבא: האם בכל מקום שכתוב 'אשר' הכוונה רק אם הוא רוצה? והרי לגבי טמא שנכנס למקדש שחייב כרת, נאמר "וְאִישׁ אֲשֶׁר יִטְמָא וְלֹא יִתְחַטָּא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִתּוֹךְ הַקֹּהֶל כִּי אֶת מִקְדָּשׁ ה' טָמָא". לפי דברי רבא יוצא שמשמעות הפסוק היא, דוקא אדם שהיתה לו בחירה אם להיטמא או לא והוא נכנס טמא למקדש, חייב כרת. אבל אדם שלא היתה לו בחירה והיה חייב להיטמא, דהיינו שהוא עסק ב'מת מצוה' (שאין מי שיקבור אותו), אם הוא נכנס בטומאה למקדש הוא פטור מכרת. וזה לא יתכן!

תירוץ: שאני התם דאמר קרא "טמא יהיה" מכל מקום: יש שם לימוד מיוחד מפסוק נוסף "כֹּל הַנִּגַּע בְּמַת כְּנֹפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר יָמוּת וְלֹא יִתְחַטָּא, אֶת מִשְׁכַּן ה' טָמָא, וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי מִי נִדָּה לֹא זָרַק עָלָיו טָמָא יְהִי עוֹד טָמְאָתוּ בּו" ללמד שבכל אופן שהוא טמא, אם נכנס למקדש הוא חייב כרת.

קושיא: **הוא מיבעי ליה:** הרי הלימוד הזה נצרך לדבר אחר, וכפי שכתוב בבבלי, "מ'טמא יהיה" לומדים לרבות 'טבול יום', ומ'טמאתו בו" לומדים לרבות 'מחוסר כיפורים'. [נטבול יום ומחוסר כיפורים = זב או מצורע שנטהר מטומאתו, טבול במים ואז הוא נעשה 'טבול יום', והוא טהור במקצת עד 'הערב שמש', שאז הוא כבר טהור יותר. ועדיין הוא 'מחוסר כיפורים' עד שיקריב את קרבנותיו למחרת].

תירוץ: "א"ל אנא מ'עוד' (טומאת) קא אמינא: התכוונתי למילה 'עוד' שנאמרה שם "טמא יהיה עוד טמאתו בו" ללמד שאפילו נטמא למת מצוה חייב כרת.

*

איכא דמתני לה אהא: יש האומרים שהדין ודברים שבין 'הוא מרבנן' לרבא, היה על הנושא הבא.

בחריש ובקציר תשבות: נאמר "שִׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשָּׁבֵת **בְּחָרִישׁ וּבְקָצִיר תִּשָּׁבֵת**". לדעת רבי עקיבא אע"פ שבתחילת הפסוק מדובר על שבת, בסופו ('בחריש ובקציר תשבות') מדובר על שמיטה. שהרי בשבת נאסרו לא רק מלאכות הקרקע, אלא מלאכות נוספות. אמנם, מכיון שגם על שמיטה אין צורך ללמד, שהרי כבר נאמר שעבודות הקרקע אסורות בפסוק "**וּבְשָׁנָה הַשְּׁבִיעִית שָׁבֵת שְׁבָתוֹן יִהְיֶה לְאָרֶץ שְׁבֵת לָהּ שְׁדָךְ לֹא תִזְרַע וְכַרְמָךְ לֹא תִזְמַר**", אם כן בא הפסוק ללמדנו על 'תוספת שביעית'. דהיינו שאסור לחרוש את השדה בערב שביעית לתועלת שביעית (בשדה אילן), וכן לא לקצור 'במוצאי שביעית' כלומר בשנה השמינית את התבואה שכבר גדלה שליש בשביעית, מכיון שהיא שייכת לקדושת שביעית.

אבל לדעת רבי ישמעאל גם בסוף הפסוק ("בחריש ובקציר תשבות") מדובר על שבת, והפסוק בא ללמד שמצות קצירת העומר דוחה שבת. כי הקציר דומה לחריש, כמו ש'בחריש' אתה צריך לשבות בשבת מחרישה כי אין לך שום חרישה של מצוה, כך גם 'בקציר' אתה צריך לשבות בשבת רק מקציר שאינו של מצוה, אבל לא מקציר של 'קרבת העומר' שיש מצוה לקצור אותו. עד כאן הברייתא.

אמר ליה ההוא מרבנן לרבא: מניין לרבי ישמעאל שהחריש המדובר בפסוק הוא רק חריש של רשות? אולי מדובר בחרישה לצורך קרבן העומר, ובכל אופן אוסרת התורה לחרוש בשבת חריש של מצוה. ואם כן גם בקציר יהיה אסור לקצור את קציר העומר שהוא קציר של מצוה.

אמר ליה - כיון דאם מצא חרוש אינו חורש לאו מצוה: אין באמת מצוה לחרוש, אלא החרישה היא רק 'הכשר מצוה', שהרי אם מצא שדה חרושה אינו צריך לחרוש לשם העומר. אבל את 'הקציר' יש מצוה לקצור לשם העומר, כי אפילו אם מצא קצור אינו יכול להשתמש בזה לעומר.

איתיביה רבינא לרבא - יצא האב המכה את בנו וכו'. כנ"ל. ורבא עונה - **התם אע"ג דגמיר וכו' כנ"ל.**

אמר רבא לאו מילתא היא דאמרי: לאחר מכן אמר רבא הייתי יכול לתת לו תשובה טובה יותר ולהוכיח לו מהפסוק שמדובר בקציר של רשות. כי הפסוק מדמה את הקציר לחריש, ואם כן כמו ש'החריש' הוא בהכרח של רשות, שהרי אם מצא שדה חרושה אינו צריך לחרוש לשם העומר. כך גם 'הקציר' הוא קציר של רשות. כי אם

היה מדובר על קציר של העומר, וכי אם היה מוצא עומר קצור לא היה צריך לקצור חדש? והרי מצוה לקצור לשם העומר! אלא בהכרח שהקציר שבפסוק אינו קציר של העומר אלא קציר של רשות. ואם כן יש למעט מהפסוק קציר העומר שהוא כן דוחה שבת.

משנה: האב גולה על ידי הבן: האב גולה בגלל שהוא הרג את בנו בשוגג, וכן הבן גולה בגלל שהרג את אביו בשוגג.

הכל גולין על ידי ישראל: כולם גולים בגלל שהרגו יהודי, וכן היהודים גולים בגלל שהרגו אותם (ויתבאר בגמרא). חוץ מגר תושב שאם הרג יהודי אינו גולה וכן אם יהודי הרג אותו אינו גולה. אמנם גר תושב שהרג גר תושב גולה.

גמרא: קושיא: 'האב גולה על ידי הבן'. והאמרת יצא האב המכה את בנו: הרי למדנו למעלה שאב המכה את בנו כדי שילמד והרגו בשוגג פטור מגלות, ואם כן מדוע אומרת המשנה שהאבא חייב גלות? ונברור לגמרא שלא מדובר באב שהכה את בנו סתם, כי אז פשוט שהוא חייב גלות, אלא מדובר בהכנה לצורך לימודו. מאירי].

תירוץ: דגמיר: מדובר שהבן לומד טוב. **קושיא:** והאמרת אע"ג דגמיר מצוה קעביד. **תירוץ:** בשוליא דנגרי: מדובר שהאבא לא מלמדו תורה אלא מלמד אותו אומנות של נגרות, והבן לא רוצה ללמוד, והאב היכה אותו והרגו בשוגג. ולכן אין כאן מצוה להכותו והאב גולה. **קושיא:** שוליא דנגרי חיותא היא דלמדיה: הרי גם ללמד את בנו אומנות זו מצוה, כי היא מוגדרת כ'חיותו' של הבן (כמבואר במסכת קידושין). **תירוץ: דגמיר אומנותא אחריתי:** מדובר במקרה שהאב כבר לימד אותו אומנות אחרת, ולכן כשהוא מלמדו את האומנות הנוספת אין כאן מצוה.

למדנו במשנה - והבן גולה ע"י האב כו':

ורמינהי "מכה נפש" פרט למכה אביו: נאמר ברצח בשוגג "מִיָּה נִפְּשׁ בְּשִׁגְגָה" מהפסוק לומדים שדוקא מי שחייב מיתה רק על הריגת 'נפש' חבירו, אם עשה זאת בשוגג הוא גולה. אבל בן חייב מיתה כבר על פציעת אביו, ולכן אם הרגו אינו גולה!

תירוץ: אמר רב כהנא: המשנה והברייתא נחלקו במחלוקת רבי שמעון ורבנן, איזו מיתה חמורה יותר, חנק או סייף. והיינו אדם שהתחייב שתי מיתות, חנק וסייף, נותנים לו את המיתה החמורה מביניהם. והמחלוקת היא מי היותר חמורה מביניהם.

ואם כן ההורג את אביו במזיד, יש כאן גם חיוב מיתה על עשיית חבורה באביו, וגם חיוב מיתה על הריגתו. על עשיית חבורה באביו חייב חנק, ועל הריגת אביו חייב סייף (כמו על הריגת כל אדם). לדעת רבי שמעון חנק חמור מסייף, ולכן ההורג את אביו במזיד חייב חנק. לפי זה כשהרג את אביו בשוגג הוא לא גולה, כי רק על מיתת סייף נאמר הדין שבשוגג גולה. אבל לדעת רבנן סייף חמור, ואם כן ההורג את אביו במזיד חייב סייף, ואם כן בשוגג הוא גולה, כי על סייף נאמר דין גלות.

ואם כן המשנה סוברת כדעת רבנן, והברייתא סוברת כדעת רבי שמעון.

רבא אמר: גם הברייתא סוברת כרבנן, והיא לא באה למעט הורג את אביו מגלות, אלא למעט עושה חבורה באביו בשוגג שאינו חייב גלות. כי היה מקום לומר שמכיון שהחובל באביו במזיד חייב מיתה, אם כן בשוגג חייב גלות. קמ"ל שלא.

למדנו במשנה - הכל גולין על ידי ישראל וכו':

שאלה: **הכל גולין על ידי ישראל לאיתווי מאי:** את מי המשנה באה לרבות שהוא גולה אם הרג ישראל, וישראל גולה אם הרג אותו? והתשובה - לרבות עבד וכותי.

תנינא להא: וכך אכן למדנו בברייתא, שעבד וכותי גולה ולוקה בגלל שפגע בישראל, וכן ישראל גולה ולוקה בגלל שפגע בכותי ועבד. הגמרא מבארת.

בשלמא עבד וכותי: מובן מדוע הוא גולה ולוקה בגלל ישראל. גולה - כשהוא הרג יהודי בשגגה, ולוקה - כשהוא קילל יהודי. אבל ישראל שגולה ולוקה בגלל כותי, אמנם מובן שהוא גולה כשהוא הרג כותי בשגגה, אבל לא מובן מדוע הוא לוקה כשקילל כותי? והרי כתוב "וְנָשִׂיא בְעַמֶּךָ לֹא תֵאָר" דוקא מי ש'עושה מעשה עמך' כלומר שמתנהג כיהודי חייב מלקות אם מקלל אותו, אבל לא המקלל כותי שאינו מתנהג כיהודי.

ישראל שהרג כותי גולה, משום שהכותים התגיירו ונחלקו התנאים האם גירי אמת או גירי אריות, והתנא של משנתנו סובר שהם גירי אמת, ובכל אופן בגלל שהם קלקלו מעשיהם הם לא עושים מעשה עמך. ולכן ישראל שהרג כותי גולה אבל אם קילל כותי אינו לוקה].

תירוץ: **אלא אמר רב אחא בר יעקב כגון שהעיד בו והוזם:** מדובר שהיהודי העיד שהכותי עבר עבירה שהוא חייב עליה מלקות, ולאחר מכן הזימו את היהודי שהוא עד שקרן, ואז עושים לו 'כאשר זמם לעשות לאחיו' ונותנים לו מלקות.

קושיא: **זכוותיה גבי עבד**: אם כן גם לגבי עבד שלוקה בגלל יהודי, מדובר שהעבד העיד על יהודי שהוא חייב מלקות והוזם, ולכן נותנים לעבד מלקות. אך אי אפשר לומר כן! כי האם עבד 'בר עדות' הוא? הרי עבד פסול לעדות!

תירוץ: **אלא אמר רב אחא בריה דרב איקא**: מדובר שהיהודי היכה את הכותי הכאה שאין עליה תשלום של שוה פרוטה, ועל הכאה כזו חייבים מלקות. (אבל אם היה מכהו הכאה שיש בה שווה פרוטה, הוא חייב תשלומין ופטור ממלקות). והברייתא סוברת שלא מקישים הכאה לקללה, לומר שכמו שבקללה המקלל כותי אינו לוקה כך בהכאה המכה כותי אינו לוקה, אלא בהכאה הוא כן לוקה. (בדבר זה נחלקו במסכת סנהדרין, האם מקישים את הדינים שלהם זה לזה או לא. והברייתא סוברת כמ"ד שלא מקישים אותם זה לזה).